

Sygn. akt *XVII AmE 80/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodnicząca: **SSO Ewa Malinowska**

protokolant: protokolant sądowy Joanna Nande

po rozpoznaniu 4 grudnia 2018 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa **A. A.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 30 grudnia 2016 r. znak: (...)

1. uchyla zaskarżoną decyzję;
2. zasądza od pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz powoda A. A. kwotę 837 (osiemset trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt *XVII AmE 80/17*

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 grudnia 2016 r. (znak: (...)), Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (dalej: PE), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (dalej: rozporządzenie w sprawie ograniczeń), oraz na podstawie art. 104 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 PE, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia Przedsiębiorstwu (...) z siedzibą w Ł. kary pieniężnej za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r.,

orzekł, że:

1. Przedsiębiorstwo (...) w dniu 10 sierpnia 2016 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w Ł. ((...)) przy ul. (...), naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 PE, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy,
2. za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył Przedsiębiorstwu (...) karę pieniężną w kwocie 1.000 zł.

(decyzja k. 3-9)

Przedsiębiorca A. A. wniósł odwołanie od tej decyzji, zaskarżając ją w całości i zarzucając jej:

1) naruszenie norm prawa administracyjnego:

a) art. 7 k.p.a., art. 77 §1 k.p.a. oraz art. 80 k.p.a. poprzez nie stanie na straży praworządności i nie wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy, nierozważnie zebranego materiału dowodowego, wydanie decyzji i oparcie jej na ustaleniach sprzecznych z zebranych w sprawie materiałem dowodowym, polegające w szczególności na:

- ustaleniu, że skarżący naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w sytuacji gdy dostosował się on do obowiązujących ograniczeń zgodnie z wytycznymi i uzyskaną Informacją dla odbiorców,

- ustaleniu, że zawiadomienie o wprowadzeniu planu ograniczeń wraz z załączoną Informacją Ogólną nie jest wiążące dla skarżącego i nie powinien się do tego stosować, pominięciu w ustaleniach faktycznych znaczenia tego, że doręczony skarżącemu plan ograniczeń wraz z załączoną Informacją Ogólną został opracowany przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego i uzgodniony z Prezesem URE, a zatem organ ponosi odpowiedzialność za jego treść,

- pominięciu okoliczności, na którą powoływał się skarżącym a mianowicie kontaktowania się z dyspozytorem (...) w dniu 10 sierpnia 2015 r. w celu ustalenia sposobu dostosowania się do wprowadzonych ograniczeń i pominięciu przesłuchania skarżącego na tę okoliczność,

b) art. 8 i 9 k.p.a. poprzez nie prowadzenie postępowania w sposób pogłębiający zaufanie do obywateli oraz świadomość prawną, a nadto brak uwzględnienia, aby strona nie poniosła szkody z powodu nieznamienia prawa, co wystąpiło poprzez dokonanie ustalenia, że skarżący naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w sytuacji gdy dostosował się on do obowiązujących ograniczeń zgodnie z wytycznymi i uzyskaną Informacją dla odbiorców, a zadaniem organu uzyskanie przez niego wytyczne, zawiadomienia i Informacje nie są wiążące i nie mógł się do nich stosować,

2) naruszenie prawa materialnego:

a) art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 56 ust 1 pkt. 3a ustawy PE poprzez jego błędną wykładnię polegającą na ustaleniu, że art. 11c ust 2 pkt 2 ww. ustawy również stanowi podstawę do wymierzenia kary pieniężnej pomimo, że ta podstawa prawna nie jest wskazana w art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy, co stanowi niedopuszczalną wykładnię rozszerzającą normy o charakterze karnoadministracyjnym,

b) § 3 i 8 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła poprzez ich błędną wykładnię i ustalenie, że przepisy rozporządzenia, w szczególności w zakresie planów ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii mają zastosowanie wyłącznie na etapie planowania, a nie realizacji planów i ograniczeń,

c) § 11 ww. rozporządzenia poprzez jego błędnie niezastosowanie polegające na pominięciu regulacji wskazującej, że operatorzy oraz przedsiębiorstwa energetyczne zapoznają odbiorców z planami ograniczeń, o najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń, co wskazuje wprost na delegację do przekazywania odbiorcom wiążących ich informacji i wytycznych, a plany ograniczeń mają również zastosowanie na etapie ich realizacji.

Podnosząc powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez uznanie, że nie naruszył on obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, wynikającego z art. 11 i art. 11d ust. 3 PE, oraz o uchylenie wymierzonej powodowi kary pieniężnej w całości. Strona powodowa wniosła również o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odwołanie k. 10-17).

Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz Prezesa Urzędu zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie, k. 35-37).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowy przedsiębiorca A. A. wykonuje działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...).

dowód: Informacja z CEIDG, k. 6 akt admin.

Powoda łączy z (...) S.A. z siedzibą w R. „Umowa kompleksowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usługi dystrybucji dla odbiorców z grup taryfowych A, B i C” nr (...), zawarta 23 lutego 2011 r na czas nieokreślony.

W umowie tej odbiorca został zakwalifikowany do III grupy przyłączeniowej, moc przyłączeniową określono na 1500 KW, a moc umowną na 950 KW.

Zgodnie z § 4 ust. 1 umowy, (...) jest uprawniony do określania dopuszczalnego poboru mocy elektrycznej przez odbiorcę w poszczególnych stopniach zasilania i zobowiązuje się informować o tym odbiorcę na piśmie zgodnie z aktami wykonawczymi do ustawy PE.

Według § 4 ust. 2 umowy, odbiorca zobowiązuje się dostosować do ograniczeń wprowadzonych zgodnie z aktami wykonawczymi do ustawy PE.

Dopuszczalny pobór mocy elektrycznej przez odbiorcę w poszczególnych stopniach zasilania, o którym (...) poinformował odbiorcę zgodnie z § 4 ust. 1, obowiązuje do dnia pisemnego odwołania przez (...) lub zmiany mocy umownej na wniosek (§ 4 ust. 3 umowy).

Maksymalne ograniczenie poboru mocy elektrycznej, ujęte w planach wprowadzania ograniczeń, mogą być wprowadzone do wysokości mocy bezpiecznej określonej w § 1 ust. 1 (§ 4 ust. 4 umowy).

dowód: Umowa kompleksowa nr (...), k. 15-19 akt admin.

Pismem z 15 października 2014 r. operator (...) S.A. z siedzibą w L. Oddział (...) (dalej: (...)) zawiadomił powoda, że wprowadza do stosowania po uzgodnieniu z (...) S.A. oraz Prezesem URE „Plan ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej dla obszaru działania (...) S.A. Oddział (...) jako operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego” (dalej: „Plan ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej”), obowiązujący w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. W planie tym określono dopuszczalny pobór mocy elektrycznej według stopnia zasilania w MW dla przyłącza powoda, zlokalizowanego w Ł. przy ul. (...). We wskazanym piśmie z 15 października 2014 r. (...) poinformował powoda, że w przywołanym planie, ze względu na sposób przekazywania powiadomień i poleceń służb dyspozytorskich, zakład powoda został zaliczony do grupy R, a właściwymi służbami w zakresie powiadomień typu R jest operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego – (...) S.A.

Szczegółowe informacje o zasadach i trybie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej zawarte zostały - w załączonej do ww. zawiadomienia z 15 października 2014 r. – „Informacji dla odbiorców”. Z informacji tej wynika, że grupa R to odbiorcy, którzy otrzymują powiadomienia wyłącznie w formie radiowych „komunikatów energetycznych” o obowiązujących stopniach zasilania.

dowód: Zawiadomienie wraz z „Informacją dla odbiorców”, k. 37-39 akt admin.

(...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: (...)), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji

Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d PE i wprowadziły -na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE - od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r., działając w oparciu o art. 11c ust. 3 PE, (...) zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 PE, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW.

dowód: fakty powszechnie znane, bezsporne.

Przedsiębiorca A. A. uzyskał 10 sierpnia 2015 r. informację o wprowadzonych od godziny 10:00 ograniczeniach w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, podaną do wiadomości komunikatem z tego dnia z godziny 7:55. Powód nie dostosował się do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego – (...), przekraczając o 0,105 MW dopuszczalny pobór mocy w dniu 10 sierpnia 2015 r., między godziną 11.00 a godziną 12.00.

dowód: odwołanie, k. 10-17; pismo powoda z 22.07.2016 r., k. 7-11 akt admin.; Załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. w punkcie poboru: (...) Ł., (...), (...) (...)”, k. 3-4 akt admin.

W roku 2015 przedsiębiorca A. A. uzyskał z pozarolniczej działalności gospodarczej przychód w wysokości (...) zł.

dowód: Informacja o wysokości dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku podatkowym 2015 (PIT/B), k. 34-35 akt admin.

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebrany w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron – ograniczony do przesłuchania powoda, ponieważ było to zbędne dla ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Z materiału dowodowego wynika bowiem jednoznacznie, że powód nie dostosował się od godziny 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. do obowiązku ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii. Jednocześnie jest to okoliczność bezsporna. Natomiast fakty dotyczące kontaktu i informacji uzyskanych przez powoda od dyspozytora (...) S.A. 10 sierpnia 2015 r. nie były sporne, pozwany nie kwestionował tych okoliczności. Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że stosownie do art. 299 k.p.c., jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd dla wyjaśnienia tych faktów może dopuścić dowód z przesłuchania stron. Wskazany przepis nadaje dowodowi z przesłuchania stron charakter posiłkowy, subsydiarny. Oczywistym jest bowiem, że strony są zainteresowane rozstrzygnięciem sprawy na ich korzyść, co deprecjonuje wartość omawianego dowodu. Z tego względu, dowód ten powinien być przeprowadzany tylko wówczas, gdy nie można istotnych dla sprawy okoliczności wyjaśnić innymi dowodami. Jeżeli okoliczności te zostały wyjaśnione za pomocą innych dowodów, tak jak w niniejszej sprawie, to prowadzenie przez sąd dowodu z przesłuchania stron należy uznać za niedopuszczalne (tak np. H. Pietrkowski, Zarys metodyki pracy sędziego w sprawach cywilnych, Warszawa 2005 r., s. 308-311).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie powoda podlegało uwzględnieniu, z uwagi na brak podstawy prawnej do wydania przez Prezesa URE zaskarżonej decyzji.

Na wstępie wywodów prawnych Sąd pragnie zwrócić uwagę na zawartą w sentencji decyzji Prezesa URE z 30 grudnia 2016 r. oczywistą omyłkę pisarską, iż naruszenie przez powoda obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej nastąpiło 10 sierpnia 2016 r. (punkt 1 rozstrzygnięcia), podczas gdy sytuacja ta miała miejsce 10 sierpnia 2015 r.

Przechodząc do meritum sprawy należy stwierdzić, że zasadnicze kwestie sporne sprowadzały się w danym przypadku do tego, czy powodowy przedsiębiorca dopuścił się przypisanego mu zaskarżoną decyzją naruszenia przepisów ustawy Prawo energetyczne, a jeśli tak, to czy istniała podstawa prawna do nałożenia na powoda sankcji za to naruszenie, w postaci kary pieniężnej.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 PE, w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo - energetycznym,
- 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- 3) bezpieczeństwa osób,
- 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na:

- 1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;
- 2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła (art. 11 ust. 3 PE).

Według art. 11 ust. 7 PE, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki), w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

W myśl art. 11c ust. 2 PE, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Natomiast zgodnie z art. 11c ust. 3 PE, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki) oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw

energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7.

W art. 11d ust. 3 PE przewidziano z kolei, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostawach i poborze energii elektrycznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Zgodnie z § 5 pkt 1 rozporządzenia, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła dotyczą każdego z odbiorców energii elektrycznej - dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach ustalona została powyżej 300 kW i którzy nie podlegają ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia. Zaś w świetle tego ostatniego przepisu, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została poniżej 300 kW oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 i 6 rozporządzenia, wielkości określające poziomy wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które podlegają corocznej aktualizacji. Plan taki opracowywany jest przez operatorów systemów przesyłowych uzgadnianych z Prezesem URE na podstawie planów wprowadzania ograniczeń opracowywanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Zaś na mocy § 10 rozporządzenia, umowy zawarte przez przedsiębiorstwa energetyczne z odbiorcami zawierają maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ujęte w planach ograniczeń i określają sposób powiadamiania o obowiązujących stopniach zasilania.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w § 11 i § 12 określa sposób informowania odbiorców z planami ograniczeń i ograniczeniami w poborze energii elektrycznej. I tak, według pierwszego z wymienionych przepisów, operatorzy oraz przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło zapoznają odbiorców z planami ograniczeń przez ogłoszenia zamieszczane w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości lub w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej albo w formie ustalonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, co najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń. Natomiast zgodnie z § 12:

1. Ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania.

2. Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie I Polskiego Radia o godzinie 7⁵⁵ i 19⁵⁵ oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.

3. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że okolicznością niekwestionowaną jest, że powód jest odbiorcą energii elektrycznej, którego dotyczą ograniczenia w poborze mocy i jednocześnie nie mają do niego zastosowania wyłączenia z § 6 rozporządzenia. Powód był zatem zobowiązany zastosować się zarówno do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego (tj. (...)) w dniu 10 sierpnia 2015 r., jak i do ograniczeń wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00. Poza sporem jest, że powód uzyskał wiedzę o tych ograniczeniach z komunikatów radiowych.

Mając na uwadze przywołane unormowania prawne, Sąd Okręgowy uznał, że powód nie dostosował się do ograniczeń, wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, przekraczając o 0,105 MW dopuszczalny pobór mocy w dniu 10 sierpnia 2015 r., między godziną 11.00 a godziną 12.00. Należy bowiem zauważyć, że z treści zawiadomienia (...) S.A. z 15 października 2014 r., o wprowadzeniu od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. „Planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej”, w sposób jasny i jednoznaczny wynika, że ze względu na sposób przekazywania powiadomień i poleceń służb dyspozytorskich, zakład powoda został zaliczony do grupy R, a właściwymi służbami w zakresie powiadomień typu R jest operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego – (...) S.A. Natomiast z załączonej do tegoż pisma „Informacji dla odbiorców”, także w sposób nie budzący wątpliwości wynika, że grupa R to odbiorcy, którzy otrzymują powiadomienia wyłącznie w formie radiowych „komunikatów energetycznych” o obowiązujących stopniach zasilania. Oznacza to, że do powoda nie mogło mieć zastosowania rozwiązanie przewidziane w punkcie 8 „Informacji”, czyli telefoniczne polecenie ograniczenia poboru mocy właściwego organu dyspozytorskiego, mające moc nadrzędną nad powiadomieniami radiowymi. Tym samym, powód powinien był dostosować się do wprowadzonych ograniczeń w terminie wskazanym w radiowym komunikacie energetycznym w programie I Polskiego Radia z godz. 7⁽⁵⁵⁾, tj. powinien był to uczynić do godziny 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r., nie zaś w ciągu 6 godzin od nadania komunikatu. Na ocenę tę nie może mieć wpływu twierdzenie powoda, że dostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń w ciągu 6 godzin od komunikatu (...), nastąpiło na podstawie wytycznych (...). Odpowiedzialność za niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii ma bowiem charakter obiektywny, gdyż dla stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę ciężącego na nim obowiązku wystarczające jest ustalenie, że podmiot ten zachował się w sposób sprzeczny z wiążącym go nakazem lub zakazem. Natomiast, ewentualne, błędne pouczenie przez służby dyspozytorskie w zakresie procedury zastosowania się do wprowadzonych ograniczeń, mogło by mieć znaczenie jedynie przy ustalaniu wymiaru kary pieniężnej. Tym bardziej, że – jak już zauważono - zapisy „Informacji dla odbiorców” są jasne i nie wzbudzają wątpliwości interpretacyjnych. Jeśli zaś chodzi o powołane przez powoda pismo (...) z 6 października 2016 r., to wbrew sugestiom strony, operator wcale nie potwierdził w nim prawidłowości postępowania powoda we wprowadzeniu ograniczeń w poborze energii elektrycznej, lecz jedynie potwierdził, że powód dostosował się do tych ograniczeń w ciągu 6 godzin od nadania komunikatu radiowego.

Kolejna kwestia, która wymagała rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, dotyczyła możliwości orzeczenia wobec powoda sankcji za niezastosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE.

Na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, Prezes URE jest uprawniony do nałożenia kary pieniężnej na podmiot, który nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Należy zauważyć, że ustawodawca przewidział sankcję nie ogólnie za każdy przypadek niezastosowania się do tego rodzaju ograniczeń, lecz tylko za niezastosowanie się do ściśle określonych, konkretnych ograniczeń, tj. wprowadzonych w oparciu o art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 PE.

Przepis art. 11 PE dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, a nie decyzji OSP. Oznacza to, że powołanie tego przepisu w sentencji zaskarżonej decyzji, było nieprawidłowe, skoro powodowi zarzucono jedynie niezastosowanie się do ograniczeń wprowadzonych przez OSP.

Jeśli chodzi o art. 11c ust. 3 PE - który nie został wprawdzie przywołany jako podstawa prawna decyzji kwestionowanej w niniejszej sprawie - to przepis ten nie stanowi samoistnej podstawy do wprowadzenia ograniczeń. Dotyczy on bowiem obowiązków informacyjnych operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w związku z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także obowiązku zgłoszenia konieczności wprowadzenia ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7, tj. w trybie rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast sankcja za niedopełnienie przez operatora wskazanych obowiązków została przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 1c PE. Tym samym, zdaniem Sądu, odesłanie w art. 56 ust. 3a PE do przepisu art. 11c ust. 3 PE jest puste i mamy tutaj do czynienia z ewidentnym błędem ustawodawcy. Natomiast z całą pewnością przepis ten nie daje podstaw do nałożenia na jakikolwiek podmiot, jakichkolwiek ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Pozwany oparł zaskarżoną decyzję także na art. 11d ust. 3 PE, co zdaniem Sądu, również było bezpodstawne. Wbrew twierdzeniom organu, przepis ten nie stanowi rozwinięcia uprawnień OSP wskazanych w art. 11c ust. 2 PE, określając sposób realizacji wprowadzonych ograniczeń. Norma ta dotyczy bowiem możliwości ograniczenia przez operatorów systemu elektroenergetycznego, a nie OSP, świadczonych przez nich usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw.

Jedynie na marginesie należy odnotować, że zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 19 PE, sankcją zagrożone jest również, między innymi, nie przestrzeganie poleceń OSP, o których mowa w art. 11d ust. 1 i 2, przy czym w niniejszej sprawie ta sytuacja nie miała miejsca.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdza, że przepisy art. 11c ust. 3 PE oraz art. 11d ust. 3 PE nie stanowią samoistnej podstawy prawnej wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w trybie polecenia OSP. Podstawę taką stanowi przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, nie uwzględniony wszakże w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a PE. Oznacza to, że odesłanie zawarte w danym zakresie w ostatnim z wymienionych przepisów, przyznającym Prezesowi URE kompetencję do wymierzenia kary pieniężnej, jest błędne. Tym samym, nałożenie tej kary w przypadku niezastosowania się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, wymagałoby zastosowania przez organ wykładni rozszerzającej art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, co zdaniem Sądu, należy uznać za niedopuszczalne. Kary pieniężne, wymierzane na podstawie ustawy Prawo energetyczne, stanowią rodzaj sankcji administracyjnokarnej. Przepisy o charakterze administracyjnokarnym, przewidujące kary pieniężne za określone naruszenia, winny zaś być stosowane przez organy administracji publicznej w sposób ścisły i precyzyjny, tzn. dokładnie odpowiadający normie prawnej bez stosowania wykładni rozszerzającej, analogii, czy domniemań (tak trafnie M. Sachajko [w:] red. M. Swora, Z. Muras, Prawo energetyczne, tom II, Komentarz do art. 12-72, Warszawa 2016, s. 883). W tym kontekście, konstrukcja przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE budzi istotne zastrzeżenia w zakresie spełniania zasady określoności czynów zabronionych pod groźbą kary (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Zasada ta w demokratycznym państwie prawnym stanowi jeden z filarów ochrony karnoprawnej, która zgodnie z orzecnictwem

Sądu Najwyższego, winna być stosowana także w przypadku odpowiedzialności za delikty administracyjne, w tym także te, które zostały unormowane w ustawie Prawo energetyczne. Ustawowe formułowanie przepisów o charakterze represyjnym musi w pełni odpowiadać zasadzie określoności, co oznacza, że ustawa musi w sposób kompletny, jasny, jednoznaczny i precyzyjny definiować wszelkie znamiona czynów zagrożonych karą. Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za swój, pogląd Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyrażony w uzasadnieniu wyroku z 1 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. akt GSK 30/04, zgodnie z którym przy egzekwowaniu obowiązku, kształtowanego normą prawa administracyjnego materialnego, za którego naruszenie przewidziana jest administracyjna kara pieniężna, muszą być zachowane bezwzględnie zasady interpretacji i stosowania norm o charakterze restrykcyjnym ukształtowane w dziedzinie prawa karnego, zwłaszcza zasada prymatu wykładni językowej przed innymi rodzajami wykładni (System Informacji Prawnej LEX nr 799784). W ocenie Sądu Okręgowego, nie budzi wątpliwości, że w odniesieniu do przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, powyższe kryteria, w tym wymóg kompletności i jednoznaczności w formułowaniu przez ustawodawcę przesłanek normatywnych kary pieniężnej, nie został spełniony.

Mając powyższe na uwadze, zasadny okazał się zarzut odwołania, w którym podniesiono brak podstawy prawnej do nałożenia na powoda kary pieniężnej za niezastosowanie się w dniu 10 sierpnia 2015 r. do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE. Uwzględnienie tego zarzutu, jako najdalej idącego, oznacza konieczność uchylecia zaskarżonej decyzji i jednocześnie czyni zbędnym ustosunkowywanie się do dalszych zarzutów odwołania.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto, zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że pozwany Prezes URE - jako przegrywający sprawę – zobowiązany jest do zwrotu powodowi kosztów procesu, na które złożyły się: opłata od odwołania w wysokości 100 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSO Ewa Malinowska